

Lieve mensen, gemeente van Jezus,

Het zal u niet ontgaan zijn dat er bij mijn meditatie een foto staat van Bartje, dat kleine ventje uit Drenthe uit het boek van Anne de Vries. Hij staat op ons piepkleine terrasje omdat we ons met zijn geboortegrond verbonden voelen. U kent natuurlijk de gevleugelde uitspraak *"Ik bid nie veur brune bonen"*

Het grappige is dat daarna toevallig in een ingezonden brief in Trouw nog een extra reden werd toegevoegd waarom hij niet voor 'brune bonen' bidt. Ik was dat vergeten, het is ook zo lang geleden dat ik dat boek las...

Bartje is arm, érg arm en die dagelijkse bruine bonen komen om zo te zeggen zijn kleine neusje uit. Maar waar het om gaat is dat hem eerder een prakkie van zijn vader is beloofd.

Zijn gevoel van rechtvaardigheid komt er tegen in opstand, als die belofte wordt gebroken.

Bartje is weliswaar een fantasiefiguur, maar wat er van te leren is dat het grondgevoel dat iets ónrechtvaardig is, een bron kan zijn waaruit het gebed kan opwellen.

In het Onze Vader gaat het ook om rechtvaardigheid, of bijbels gesproken: gerechtigheid. Er staat geen woord Frans in, neem nu de bede *"Geef ons heden ons dagelijks brood"* .

Er staat ONS en niet mijn. Zolang er nog kinderen sterven van de honger, maakt het je onrustig want zij horen bij die 'ons'...

Wij leven in één ondeelbare wereld. Al die vaak verschrikkelijke berichten van ver weg, ze veroorzaken een machteloos gevoel, want in het licht daarvan leven we hier in een paradijs.

Als we bidden 'Uw Koninkrijk kome' geldt dat voor de hele wereld.

En dus is er in de kerkdienst altijd ruimte voor het Kyriëgebed 'voor de nood van de wereld' Dat is niet vrijblijvend.

De onrust over al die nood moet blijven, omdat, net als bij Bartje, ons rechtvaardigheidsgevoel ertegen in opstand komt.

Het Onze Vader, dat Jezus ons leerde, is dus een álomvattend gebed. Inclusief om het modern te zeggen. Dat houden we vast, maar ik wil het nu toch met u hebben over het persoonlijk gebed...

Wie zou kunnen oordelen over wat zuiver bidden is?

Van schietgebedjes tot noodkreet, van zingen tot stil gebed.

Ook en juist als je géén woorden hebt mag je aannemen dat er geluisterd wordt door *"Jullie Vader die in het verborgene is"*,

zegt Jezus hier. *"Onze Vader in de hemel"*, zo begint het.

Dat duidt op die verborgenheid.

Troostend als we denken aan al die mensen die menen precies te weten wie God is.

Waar sommigen onder ons mee om de oren zijn geslagen als het opgeheven vingertje.

Maar niemand heeft God ooit gezien, we geloven tastenderwijs.

Woorden schieten tekort.

Maar Zijn verborgenheid kan tegelijk een aanvechting zijn. Vooral in noodsituaties: waar ben je nu? Ben je er wel voor mij? Waar ben je in de wereld waar het er vaak zo godverlaten aan toe gaat?

En dan is God geen tovenaardie alles oplost en ook geen Sinterklaas die alles geeft wat op onze verlanglijstjes staat.

Geén alles heerser die aan de touwtjes van ons bestaan trekt.

Hoe dan wel?

“Gods goedheid is te groot voor het geluk alleen”. Ik moet vaak aan die regel denken.

Je kan het ook ánders zeggen in oude woorden die ik afgelopen week hoorde van iemand die onlangs weduwe werd. Ze zei: *“Je krijgt kracht naar kruis”* ...

Het kan gebeuren dat mensen bij voorspoed de zegen van God ervaren en daarvoor danken. Daar is niets mis mee, maar in elk mensenleven komt ook tegenspoed voor.

Wie komt er niet in aanraking met verlies, met de kwetsbaarheid van het bestaan, met de onvermijdelijke eindigheid van het leven. En zou de Barmhartige in die situaties dan zijn handen van ons aftrekken?

Barmhartige is één van de mooiste Godsnamen. Daarin is onvoorwaardelijke liefde besloten. Een volgehouden liefde die waaromvragen voorbij. Een liefde die óók vaak machteloos is, maar juist daarin troostvol omdat die afdaalt in de diepte.

Het is als de inzet van de vrouwen onder het kruis, die niet wegliepen bij het lijden van Jezus.

Maar het is ook de liefde van hulpverleners in Afghanistan en elders in oorlogsgebieden, die werken met gevaar voor eigen leven.

Het is het gevoel van machteloosheid van naasten van mensen met een ernstige ziekte, die trouw blijven tot de dood erop volgt.

In die onvoorwaardelijke liefde zeg je: ik weet het óók niet meer, maar ik blijf bij je, ik laat je niet in de steek.

Wat is dan bidden in dat verband?

Ik kan dat alleen beantwoorden op grond van eigen ervaring:

Tien jaar werkte ik als geestelijk verzorger in de psychiatrie en ik heb nooit zoveel samen met mensen gebeden als dáár.

Vaak waren mensen wanhopig en deelde ik hun ónmacht omdat er geen oplossingen waren. Maar ze kwamen niet voor niets bij mij. En na luisteren en nog eens luisteren zei ik dan vaak: zullen we samen bidden, zullen we er zo een Dérde bij roepen? We deelden de onmacht met die Derde, zo voelde dat.

En dan kwamen de woorden vaak als vanzelf, samen met het geloof dat Gód je niet in de steek laat.

Dan werd die machteloosheid als het ware opgetild tot de kracht van liefde en mededogen. Er kwam op de een of andere manier weer rúimte...

Ik heb dat vaak als een wonder ervaren op die momenten en zou het u niet durven vertellen als ik dat niet ook van patiënten terug hoorde...

“Gods goedheid is te groot voor het geluk alleen. Zij gaat in alle nood door heel het leven heen” Dáárop vertrouwen en die goedheid ervaren - door alles heen - dat is het geheim van Gods genade, die ons tóevalt. Voorbij woorden maar je kan er de tranen van in je ogen krijgen...

Om dat te ervaren is **stilte** nodig. Al dat lawaai: van de media, kranten en tv, van mensen die van alles zeggen, ja, ook van stemmen in jezelf die je in verwarring brengen; ál die geluiden moeten als het ware uitgezuiverd worden.

“Als jullie bidden”, zegt Jezus, “trek je dan terug in je huis, sluit de deur en bid tot je Vader die in het verborgene is”...

En verder zegt hij dat je je niets moet aantrekken van, ik zou zeggen ‘beroepsbidders’ die nooit om woorden verlegen zitten, zo dat je denkt: waar gaat dit over. Om een wedstrijdje wie het mooist kan bidden? En al die mensen dan die alleen kunnen stamelen, maar bij wie het wel uit het diepst van hun ziel komt? Al die mensen die tot zwijgen zijn gebracht door wat ze meemaken, wereldwijd en dichtbij... Die alleen nog maar stil zijn gevallen, is dat dan geen bidden? De vraag stellen is haar beantwoorden. Stilte is de meest intensieve vorm van bidden en tegelijk de moeilijkste. Want die stilte kan ook angstig zijn en eenzaam maken. Maar pas in de stilte kan je luisteren naar Gods verborgenheid en naar wat in je zelf verborgen is, aan verlangens.

Psalm 131 die vanmorgen ook gelezen is, verwoordt dat in prachtige beelden: *“Ik ben **stil** geworden, ik heb mijn ziel tot rust gebracht. Als een kind op de arm van zijn moeder, als een kind is mijn ziel in mij”.*

Met de onbevangenheid als van een kind wordt de ziel als centrum van liefde en verlangen tot rust gebracht. Stil en leeg geworden... en wáchten... misschien wel in alle onzekerheid en angst, maar ook gaande weg in vertrouwen... en dan lúisteren. Stilte is ook lúisteren, luisteren naar Gods stem die je roept. En nee, zelden of nooit gebeurt dat letterlijk zoals in Bijbelverhalen, maar het kan ook zijn dat liefdevolle mensen om je heen die stem vertolken en dat zij je weer tot leven en vertrouwen roepen.

Zo luisteren naar de diepte van je eigen ziel, die vol verlángen is, die heel goed voelt wanneer iets onrechtvaardig is. Die boven je zelf uitstijgt, niet in de zin van zelfverheffing - voor dat gevaar bidt de psalmdichter ook: *“niet trots is mijn hart”* -, maar ánders, als opnieuw openstaan voor wat Gód van je wil en voor wat je bestemming is.

Het antwoord ligt in de stilte... en dat antwoord kan ik voor niemand anders geven. Je mag hopen dat het je gegeven wordt; op jóuw levensweg, met en voor anderen.

“Als een kind op de arm van zijn moeder”, zegt de psalmvertaling. In oudere vertalingen wordt gesproken over ‘een gespeend kind’. Dat is dus een kind dat de moederborst ontwend is. Die al zelfstandig stapjes zet. Een kind dat bij wijze van spreken niet meer in Sinterklaas gelooft.

De moeder is beurtelings de aan- en de afwezige. Zoals God aanwezig kan zijn, maar ook áfwezig. Zo kan onze ziel ook eigen wegen gaan en hebben wij een eigen verantwóórdelijkheid.

Er is ruimte om te verdwalen, een angstwekkende ruimte die niet altijd gevuld kan worden met een geruststellend antwoord op alle vragen.

Maar ook ruimte om gevónden te worden en tot onze diepste bestemming te komen. Ook door verdriet heen te kunnen zeggen: het is góed zo.

Zullen we daar dan maar op vertrouwen? In verbondenheid met ons diepste verlangen en in verbondenheid met elkaar?

AMEN

ds Ineke Clement